

Suder, Wiesław

Międzynarodowy Kongres : "Medycyna starożytna w kontekście społeczno-kulturowym", Lejda 13-15 kwietnia 1992

Medycyna Nowożytna 1/1, 155-157

1994

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Spośród wymienionych referatów pięć bezpośrednio wiązało się z historią medycyny. Prof. dr hab. Julian Jańczak z PAN we Wrocławiu przedstawił problem epidemii chorób wenerycznych w renesansowej stolicy Śląska. Omówił reakcje społeczne wobec nowej, nieznaney dotychczas choroby oraz instytucjonalne formy jej zwalczania. Ukazał także próby zapobiegania rozprzestrzenianiu się epidemii chorób wenerycznych. Dr Bożena Płonka-Syroka z PAN we Wrocławiu przedstawiła dwie kolejne prace dotyczące niematerialistycznego nurtu w rozwoju europejskiej medycyny nowożytnej. Pierwsza z nich dotyczyła genezy i struktury doktryn Paracelsusa, Hahnemanna i Mesmera oraz ich recepcji w europejskiej myśli medycznej do połowy XIX stulecia. Druga poświęcona była poglądom Franza Antona Mesmera i ich inspirującej roli w rozwoju XIX-wiecznej psychiatrii i psychologii klinicznej. Dr Tadeusz Srogosz z Akademii Medycznej w Łodzi przedstawił tezy swojej rozprawy habilitacyjnej poświęconej działalności administracji Rzeczypospolitej w okresie stanisławowskim w dziedzinie problematyki sanitarno-zdrowotnej. Dr Marek Cetwiński z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie podjął problem stosunku władz kościelnych w okresie średniowiecza do kobiet zielarek zajmujących się leczeniem. Swoje rozważania oparł na publikacjach reprezentujących krąg niemieckich antropologów kultury.

Na posiedzeniach Sekcji prezentowano także nowości bibliograficzne z zakresu historii nauki i kultury.

Wiesław Suder

Międzynarodowy Kongres: *Medycyna starożytna w kontekście społeczno-kulturowym*, Lejda 13–15 kwietnia 1992

Badania nad historią rodziny, mentalnością, historią ciała ludzkiego zaznaczają się w ostatnim czasie w istotny sposób w studiach nad starożytnością grecko-rzymską. Znaczna ich część wiąże się, w większym bądź mniejszym stopniu, z problemami zdrowia i choroby oraz medycyną w społeczeństwach antycznych. Tak stan rzeczy z konieczności zrodził potrzebę interdyscyplinarnych spotkań naukowych międzynarodowej społeczności badaczy. Jednym z nich był zorganizowany przez Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu w Lejdzie kongres, poświęcony medycynie starożytnej w kontekście społeczno-kul-

turowym. Spotkanie w Lejdzie przygotowali holenderscy historycy i filologowie klasyczni. Nad stroną merytoryczną przedsięwzięcia czuwał komitet naukowy w następującym składzie: H. Beukers, Ph. J. van der Eijk, H. F. J. Horstmanhoff, Ph. H. Schrijvers (wszyscy czterej z Uniwersytetu w Lejdzie), D. Gourevitch (Paryż), F. Kudlien (Kilonia), V. Nutton (Londyn), H. von Staden (New Haven). Kongres zgromadził około 160 badaczy z całego niemalże świata, którzy wygłosili ponad 40 komunikatów. Zostały one podzielone z racji różnorodnej problematyki, na kilka grup tematycznych:

Komunikaty grupy I – *Praktyka medyczna i klientela lekarzy:*

H. W. Pleket, *The social position of the physician in Greco-Roman Antiquity*; S. Byl, *L'air géographique des médecins hippocratiques*; H. Solin, *Die sogenannten Berufsnamen antiker Ärzte*; J. Korpela, *Aromatarii, pharmacopola, thurarii et ceteri. Zur Sozialgeschichte Roms*; J. C. Williams, *Der Arzt in der römischen Armee*; H. J. H. Nijhuis, *Servi medici*; A. Mastrocinque, *Les médecins des Séleucides*; H. F. J. Horstmanhoff, *Galen and his patients*; E. Kunzl, *Ein archäologisches Problem: Gräber römischer Ärztinnen*; A. Debru, *Le démonstration d'anatomie dans le monde greco-romain*; Ph. Mudry, *La ville comme espace pathogene. Etude sur l'émergence d'une notion dans l'Antiquité grecque et romaine*; R. Jackson, *The composition of Roman medical Instrumentaria as an indicator of medical practice*; L. J. Bliquez, *Surgical instruments and surgical sites in Pompei*.

Komunikaty grupy II – *Seksualizm, kobieta i dziecko:*

E. Keuls, *The Greek medical texts and the sexual ethos of ancient Athens*; W. Suder, J. Ziomecki, *Contraception et magie. A propos des représentations des hétaires sur les vases grecs*; A. E. Hanson, *Paidopoia. Metaphors for conception and gestation in the Hippocratic Corpus*; N. Demand, *Monuments, midwives and gynaecology*; A. W. Loerts, *The socio-cultural context of childbirth in the Roman world*; D. Gourevitch, *Comment rendre à sa véritable nature le petit monstre humain*.

Komunikaty III grupy – *Wykształcenie i kultura lekarza: lekarz-pisarz i lekarz-filozof:*

V. Nutton, *The medical meeting place: from school to schola*; H. von Staden, *Medicine as text and medicine as history: Galen on metaphor, history and science*; H. Pinkster, *The linguistic relevance of medical texts*; E. Garcia Novo, *Structure and style in the Hippocratic treatise, Prorrhētikon II*; K. Ierodiakonou, *Medicine as a stochastic art*; J. Longrigg, *Medicine and the Lyceum*; Ph. J. van Eijk, *Aristotle on the «accomplished physician» and on the medical sig-*

nificance of dreams; T. L. Tieleman, *Dialectic and science: Galen De placitis I-III*.

Komunikaty grupy IV – *Etyka medyczna i epistemologia*:

P. Van Minnen, *Medical ethics and the institutionalization of medical care in Late antiquity*; M. Vegetii, *Erasistratus epistemology and hellenistic technology*.

Komunikaty grupy V – *Wpływ medycyny na społeczeństwo, na literaturę i na sztukę*:

G. Marasco, *L'introduction de la médecine grecque a Roma: une dissension idéologique et politique*; G. Susong, *La référence 130dicale non-hippocratique dans les dialogues de Platon I*. R. Alfageme, *La médecine technique grecque dans la comédie athénienne*; S. Geroulanos, *The role of trauma in the ancient Greek art*.

Komunikaty grupy VI – *Medycyna, religia i magia*:

A. Chaniotis, *Krankheit und Heilung in den griechischen Beichtinschriften*; R. L. Gordon, *Implicit models of the healing event in magical charms*; D. W. Amundsen, *Dualism, demonology and Tatian's rejection of medical theory and practice in the second century*; A. D. K. H. Leven, *Athymia and philanthropia. Social reactions to plague in late antiquity and early Byzantine societies*.

Na zakończenie kongresu prof. Mirko Grmek podsumował obrady podkreślając wysoki poziom naukowy spotkania, które potwierdziło i umocniło znaczenie badań interdyscyplinarnych w studiach medyczno-historycznych i społecznych nad cywilizacją grecko-rzymską.

Wspólne spotkanie historyków, archeologów, filologów klasycznych, historyków filozofii, medycyny i religii przebiegało w atmosferze szczególnej gościnności i serdeczności, czemu sprzyjała w znacznym stopniu znakomita organizacja kongresu, jak również przyjęcia i wystawy muzealne przygotowane przez gospodarzy.

Akta kongresu mają ukazać się drukiem w 1993 roku w wydawnictwie Rodopi Publishers jako tom czasopisma „Clio Medica-series”.

Bożena Płonka-Syroka

III Sympozjum Historii Farmacji w Supraślu koło Białegostoku, 11–13 czerwca 1993 r.

Sekcja Historii Farmacji PTFarm podjęła się wielce udanej próby organizacji III Sympozjum Naukowego, poświęconego historii